

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 І.І. Мостов'як
« 3 » 08 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В ЗАХИСТІ РОСЛИН»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин»

Освітня програма: захист і карантин рослин

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова	
Модулів - 1	Спеціальність 202 «Захист і карантин рослин»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми: аудиторних - 3 самостійної роботи студента - 2	Освітній рівень: Другий (магістерський) Освітня програма «Захист і карантин рослин»	Лекції	
		14 год.	6 год.
		Практичні,	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Нормативно-правові відносини в захисті рослин»

Мета курсу: здобути глибокі теоретичні знання з аграрного і екологічного права і законодавства, а також формування у майбутніх фахівців сукупності знань з правового регулювання господарських, майнових, виробничих, управлінських, земельних відносин, а також відносин у галузі використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки.

Завдання навчальної дисципліни: викладення теоретично-категоріального базису, який дозволить студенту самостійно осмислювати теоретичні та практичні тексти та свідомо ставитися до сучасної правової проблематики.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти.

Навчальна дисципліна «Нормативно-правові відносини в захисті рослин» є обов'язковою і має вагоме значення в структурно-логічній схемі підготовки фахівців і тісно пов'язана з іншими дисциплінами соціально-гуманітарної та фундаментальної і загальноекономічної підготовки, зокрема: іноземна мова, логістика і комунікації в захисті рослин, економіка і організація аграрного сектору тощо.

Інтегральна компетентність. Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері захисту і карантину рослин під час здійснення діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та /або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність розробляти та реалізовувати програми і проекти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема технічних, з використанням GPS навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища.

СК 6. Здатність розробляти комплексні заходи із захисту і карантину рослин для підприємств, установ, організацій усіх форм власності згідно з законодавством ЄС з питань карантину і захисту рослин.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати патентний пошук, захищати інтелектуальну власність, уникати порушень інтелектуальної власності інших осіб.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Нормативно-правові відносини в захисті рослин.

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових відносин АПК.

Тема 1. Загальні положення нормативно-правових актів в АПК.

Загальні положення права, аграрного права і законодавства. Нормативно-правові акти: закони, підзаконні акти.

Поняття правових відносин. Фізичні і юридичні особи. Правосуб'єктність юридичних осіб. Ознаки правосуб'єктності.

Поняття системи права, галузі права, правові інститути, систематизація законодавства.

Поняття джерел права України і аграрного права як галузі права.

Тема 2. Державно-правове регулювання сільського господарства.

Засоби державного регулювання, державний контроль та нагляд за господарською діяльністю.

Державне замовлення та державне завдання. Ліцензування, патентування та квотування у господарській діяльності.

Стандартизація та сертифікація у сфері господарювання.

Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності.

Обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфері господарювання.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика суб'єктів аграрного господарювання та майнова основа аграрного господарювання.

Topic 3. Legal position of subjects of agricultural management.

Concept, types and procedure of formation of subjects of agricultural management.

Founding documents of the subject of agricultural management.

State registration of an agricultural business entity.

he procedure for terminating the activity of an agricultural business entity.

Тема 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання.

Поняття, види та порядок утворення суб'єктів аграрного господарювання.

Установчі документи суб'єкта аграрного господарювання.

Державна реєстрація суб'єкта аграрного господарювання.

Порядок припинення діяльності суб'єкта аграрного господарювання.

Тема 4. Правовий статус сільськогосподарського підприємства, товариства та об'єднань підприємств.

Сільськогосподарське підприємства як організаційна форма господарювання. Організаційно-правові форми, порядок створення та припинення діяльності сільськогосподарського підприємства.

Установчі документи сільськогосподарського підприємства. Державна реєстрація сільськогосподарського підприємства.

Правове положення сільськогосподарських товариств.

Правове положення об'єднання підприємств.

Приватні підприємства. Фермерське господарство. Орендне підприємство. Підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства.

Тема 5. Правовий статус майна суб'єктів аграрного господарювання.

Правовий режим майна суб'єктів господарювання.

Право власності - основне речове право у сфері господарювання та організаційно-установчі повноваження власника.

Право господарського відання, право оперативного управління та оперативного використання майна.

Майно у сфері господарювання та джерела його формування.

Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання.

Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.

Змістовий модуль 3. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності. Трудові правові відносини в сільськогосподарських підприємствах.

Тема 6. Правове регулювання господарської та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств.

Поняття правового регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств.

Особливості правового регулювання фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств.

Правове регулювання аграрного ринку, його інфраструктура.

Тема 7. Правове регулювання трудових відносин.

Поняття трудового договору. Види трудового договору.

Припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника і власника.

Поняття робочого часу, види робочого часу та його нормування в сільськогосподарських підприємствах

Поняття та види часу відпочинку.

Тема 8. Правове регулювання договорів в АПК. Види договорів.

Загальна характеристика договорів в сільському господарстві.

Порядок зміни та розірвання господарських договорів.

Договір контрактації сільськогосподарської продукції.

Поняття договору поставки. Строки і особливості договору поставки.

Поняття оренди та лізингу. Порядок укладення договору оренди та його припинення.

Тема 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки України.

Поняття юридичної відповідальності.

Дисциплінарна та матеріальна відповідальність осіб, зайнятих у сільському виробництві.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Відшкодування моральної шкоди.

Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення у сільському господарстві

Господарсько-правова відповідальність учасників господарських відносин.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь го	у тому числі					ус ь го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових відносин АПК.												
Тема 1. Загальні положення нормативно-правових актів в АПК.	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 2. Державно-правове регулювання сільського господарства.	10	2	2			6	11	1	1			9
Всього	20	4	4			12	21	2	2			17
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика суб'єктів аграрного господарювання та майнова основа аграрного господарювання.												
Topic 3. Legal position of subjects of agricultural management. Тема 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Правовий статус с/г підприємства, товариства та об'єднань підприємств.	10	2	2			6	11	1	1			9
Тема 5. Правовий статус майна суб'єктів аграрного господарювання.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 6. Правове регулювання господарської та фінансової діяльності с/г підприємств.	8	1	1			6	10	1				9
Тема 7. Правове регулювання трудових відносин.	8	1	1			6	10		1			9

Всього:	46	6	10			30	51	4	2			45
Змістовий модуль 3. Договірні відносини та юридична відповідальність у сфері аграрного господарювання.												
Тема 8. Правове регулювання договорів в АПК. Види договорів.	12	1	2			9	10		1			8
Тема 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки України.	12	1	2			9	10		1			8
всього	24	2	4			18	19	2	2			16
Усього годин	90	14	16			60	90	6	6			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення нормативно-правових актів в АПК.	2	1
2	Тема 2. Державно-правове регулювання сільського господарства.	2	1
3	Тема 3. Legal position of subjects of agricultural management. Тема 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання.	2	-
4	Тема 4. Правовий статус с/г підприємства, товариства та об'єднань підприємств.	2	1
5	Тема 5. Правовий статус майна суб'єктів аграрного господарювання.	2	-
6	Тема 6. Правове регулювання господарської та фінансової діяльності с/г підприємств.	1	-
7	Тема 7. Правове регулювання трудових відносин.	1	1
8	Тема 8. Правове регулювання договорів в АПК. Види договорів.	2	1
9	Тема 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки України.	2	1
	Разом	16	6

6. Самостійна робота

Самостійне вивчення правознавства неможливе без використання літературних джерел. У наш час знайомство з літературою навіть із самого вузького питання становить нелегке й досить трудомістке завдання. Нормативно-правові відносини в АПК за період свого існування нагромадило величезну кількість літературних джерел - підручників і навчальних посібників, монографій та журнальних статей, публікацій. Тому раціональна організація вивчення літератури курсу особливо необхідна.

Для ефективного використання літератури й виконання поза аудиторної контрольної роботи варто вести конспект підручників. Конспектування інших літературних джерел має рекомендаційний характер. За підручником конспектуються лише ті питання, які через обмежене число лекцій та практичних занять не знайшли відбиття в лекційних конспектах й у зошитах для практичних занять. На лекціях і практичних заняттях розглядається найбільш складний матеріал, представлений у питаннях для самопідготовки, які наведені до кожної

теми курсу. Усі інші питання, викладені в запропонованому підручнику конспектуються в зошиті для самостійних робіт.

Для спочатку потрібно ознайомитися з базовою (підручниками й навчальними посібниками), а потім з додатковою (монографіями і статтями) літературою. При цьому важливо вивчити насамперед книги, а потім статті (у першу чергу останніх років видання) - вітчизняні й закордонні.

Матеріал для конспектування доцільно оформляти в такій послідовності:

- 1) назва вивченої теми курсу;
- 2) конспект робіт з питань правознавства (з вказівкою назви й сторінок першоджерела);
- 3) конспект вказаних вище питань підручника (виписують їхні заголовки і сторінки підручника);
- 4) конспект(за вибором студента) інших літературних джерел з даної теми (при цьому вказують їхніх авторів, назву, рік і місце видання, сторінки).

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Загальні положення нормативно-правових актів в АПК. Завдання: 1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань. Самостійне опрацювання питань: 1. Система аграрного права. 2. Верховенство права та законність. Джерело: [zakon.rada.gov.ua]	6	8
2	Тема 2. Державно-правове регулювання сільського господарства. Завдання: 1. Скласти схему джерел екологічного права України Самостійне опрацювання питань: 1. Поняття та види екологічних правовідносин. Джерело: [zakon.rada.gov.ua]	6	9
3	Topic 3. Legal position of subjects of agricultural management. Task: 1. Prepare for solving test and situational tasks Independent processing of questions: 1. Elaborate and summarize the main provisions of the articles of the Economic Code of Ukraine on this topic. Source: [zakon.rada.gov.ua] Тема 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання. Завдання: 1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань Самостійне опрацювання питань: 1. Опрацювати та законспектувати основні положення статей Господарського кодексу України по даній темі. Джерело: [zakon.rada.gov.ua]	6	9
4	Тема 4. Правовий статус с/г підприємства, товариства та об'єднань підприємств.	6	9

	<p>Завдання:</p> <p>1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Самостійне опрацювання питань:</p> <p>1. Управління сільськогосподарським підприємством.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>		
5	<p>Тема 5. Правовий статус майна суб'єктів аграрного господарювання.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Самостійне опрацювання питань:</p> <p>2. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.</p> <p>3. Припинення діяльності підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>	6	9
6	<p>Тема 6. Правове регулювання господарської та фінансової діяльності с/г підприємств.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Самостійне опрацювання питань:</p> <p>1. Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>	6	9
7	<p>Тема 7. Правове регулювання трудових відносин.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Самостійне опрацювання питань:</p> <p>1. Поняття та види часу відпочинку.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>	6	9
8	<p>Тема 8. Правове регулювання договорів в АПК. Види договорів.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Скласти схему господарських договорів.</p> <p>2. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>	9	9
9	<p>Тема 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки України.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Підготуватись до розв'язування тестових та ситуаційних завдань</p> <p>Самостійне опрацювання питань:</p> <p>1. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності.</p> <p>2. Відповідальність за порушення земельного законодавства.</p> <p>3. Вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua]</p>	9	9
	Разом	60	80

7. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни передбачається проведення лекцій, семінарів, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Лекція є основною формою навчального процесу. Мета лекції - розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Лекція має структуру набуття нових знань і містить такі елементи:

- вступ, де дається мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції та постановка завдання;
- викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;
- висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому і виділити основну ідею;
- конкретне завдання на самостійну роботу;
- відповіді на запитання.

Основні вимоги до лекції:

- високий теоретичний рівень інформації, посилення на законодавчі та нормативні акти, на нові досягнення науки;
- розкриття наукових засад курсу;
- зв'язок теорії з практикою, зосередження уваги студентів на питаннях, які вирішуються у світлі сучасних вимог;
- рекомендації до поглибленого самостійного вивчення тем, необхідних для практичної роботи.

Передбачається застосування таких видів лекцій: вступної, тематичних та підсумкової; залежно від методів викладу навчального матеріалу: монологічних, проблемних, лекцій-бесід тощо.

Практичне заняття — це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання і дискутують. Проводиться, як правило, зі студентами, які мають відповідну підготовку й досвід самостійного вивчення складних наукових і практичних проблем Основні вимоги до семінару:

- продуманість змісту теми, її проблем та методики обговорення;
- визначення цілей, дидактичних і виховних завдань заняття;
- проблемна постановка запитань;
- увага до стрижневих питань та логіки їх розкриття;
- постійне керування перебігом семінару, створення атмосфери невимушеності, полемічності й творчої активності;
- стимулювання дискусії;
- забезпечення всебічного розгляду й аналізу навчальних проблем, об'єктивна оцінка виступів і відповідей, своєчасне їх коригування;
- орієнтація студентів на подальшу самостійну роботу над навчальним матеріалом тощо.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні

навчальних завдань.

У процесі самостійної роботи студенту необхідно вивчити за допомогою рекомендованої літератури весь матеріал, передбачений програмою курсу.

8. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (залік) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання лабораторних робіт; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів, розв'язання практичних завдань під час проведення контрольних робіт.

Результати поточно-модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи викладача.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів.

Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в

обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, передати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролю і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

У разі отримання студентом за рейтинговим показником оцінки «F», то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані студентом при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний) контроль											Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3		100	
T1	T2	MK1	T3	T4	T5	T6	T7	MK2	T8	T9		MK3
10	10	3	10	10	10	10	10	3	10	10		4

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Поліщук О.А. Нормативно-правові відносини в захисті рослин. Опорний конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» освітньої програми «Захист і карантин рослин». Умань: Уманський НУС. 2022. 175 с.
2. Поліщука О.А. Нормативно-правові відносини в захисті рослин. Методичні вказівки та завдання для виконання контрольної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» освітньої програми «Захист і карантин рослин». Умань: Уманський НУС. 2022. 68 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Білошкурська З.П., Поліщук О.А., Поліщук В.В., Козаченко І.В. Законодавство і право в агропромисловому комплексі. Навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 772 с.
2. Білошкурська З.П., Курило В.І., Поліщук О.А., Гарбар О.П., Костюк М.В. Аграрне та екологічне право. Навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. 805 с.
3. Долинська М.С., Заболотна Н.Я., Марич Х.М. Аграрне право. Навчальний посібник. ІППО НУ Львівська політехніка, Львів, 2020, 251 с.
4. Бобкова А.Г., Моїсєєв, Ю.О., Павлюченко Ю.М. Господарське право. Практикум. Харків: Право. 2018. 592 с.
5. Каракаша І. І. Екологічне право України. Курс лекцій. Одеса. 2020. 321 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12547>
6. Корнієнко В.М., Корнієнко Г.С., Кульчій І.М. Аграрне право. Підручник. Видання 2-ге, змінене. Харків. 2019. 416 с.
7. Краснова М.В. Екологічне право України. Загальна частина. Підручник. Київ. ВПЦ «Київський університет» 2021. 191 с.
6. Курило В.І., Білошкурська З.П., Бурлака С.І., Поліщук О.А. Договірне право в аграрних відносинах. Підручник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 416 с.
7. Курило В.І., Білошкурська З.П., Поліщук О.А. Господарське право. Навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 488 с.
8. Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. Екологічне право. Навчальний посібник. Дніпро. Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.
9. Мілаш В.С. Господарське право. Навчальний посібник. Харків : Право, 2017. 328 с.
10. Швидка Т.І. Господарське право в схемах і таблицях: Навчальний посібник Харків: Право. 2019. 130 с.

Допоміжна:

(Нормативно-правові акти)

1. Конституція України від 28 червня 1996р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. С.141.
2. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №18, № 19–20, № 21–22. С. 144.

3. Цивільний кодекс України від 16.01. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. С. 356.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11. 1991р. ВВР України. 1992. №6. С.56 (в редакції від 03.10. 2017р. ВВР, 2017, № 48, ст.436) (з наступними змінами та доповненнями).
5. Цивільний процесуальний кодекс від 18.03. 2004р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, 42. С. 492.
6. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07. 2005р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. С. 446.
7. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112.
8. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10. 2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. С. 74.
9. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49, №19-20. С.132.
10. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008р. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51. С. 384.
11. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю від 06.02.2018р. № 2275- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. №13. С.69.
12. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 3. С. 23.
13. Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 9. С.79.
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05. 2003р. № 755-IV (в редакції Закону від 16.07.2020 № 755-IV) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
15. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03. 2015р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. С. 158.
16. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12. 2001р. Відомості Верховної Ради України. 2002. №15. С.101.
17. Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09. 2005р. Відомості Верховної Ради України. 2004. №50. С.540.
18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06. 2004р. Відомості Верховної Ради України. 2005. №48. С. 483.
19. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №45. С. 363.
20. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №29. С. 232.
21. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03. 2006р. Відомості Верховної Ради України. 2006. №34. С. 291.
22. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018р. Відомості Верховної Ради України. 2018. №12. С. 68.
23. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02. 2006р. Відомості Верховної Ради України. 2006. №31. С. 261.
24. Про заставу: Закон України від 02.10.1992р. Відомості Верховної Ради України.

1992. №47. С.642.

25. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12. 2015р. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 9. С.89.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу :<http://portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
4. Портал Ліга Закон : Закони України, останні новини України. Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>.
5. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу:<http://www.legality.kiev.ua/>.

13. Зміни та доповнення на 2022-2023 навчальний рік

1. Змінено навчальні години згідно нових планів.
2. Оновлено список літератури.